

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2003 No. 3227

**Rheoliadau Addysg (Gwahardd Disgyblion ac
Apelau) (Ysgolion a Gynhelir) (Cymru) 2003**

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Addysg (Gwahardd Disgyblion ac Apelau) (Ysgolion a Gynhelir) (Cymru) 2003 a deuant i rym ar 9 Ionawr 2004.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i Gymru.

Dehongli

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn —

ystyr “Deddf 2002” (“*the 2002 Act*”) yw Deddf Addysg 2002;

ystyr “y person perthnasol” (“*the relevant person*”) —

- o ran disgybl a oedd yn 10 oed neu'n iau ar y diwrnod cyn dechrau'r flwyddyn ysgol y cafodd y disgybl hwnnw ei wahardd, yw un o'i rieni;
- o ran disgybl o oedran ysgol gorfodol a oedd yn 11 oed neu'n hŷn ar y diwrnod cyn dechrau'r flwyddyn ysgol y cafodd y disgybl hwnnw ei wahardd, yw'r disgybl hwnnw ac un o'i rieni;
- o ran disgybl sy'n hŷn nag oedran ysgol gorfodol, yw'r disgybl ei hun;

ystyr “Rheoliadau 1999” (“*the 1999 Regulations*”) yw Rheoliadau Addysg (Swm i Ddilyn Disgybl sydd wedi'i Wahardd yn Barhaol) 1999(1).

(2) Mae unrhyw waharddiad am gyfnod penodedig yn ystod y cyfnod rhwng sesiwn y bore a sesiwn y prynhawn mewn ysgol at ddibenion y Rheoliadau hyn i'w cymryd yn gyfystyr â chwarter diwrnod ysgol.

Pŵer pennaeth i wahardd disgyblion

3. Ni chaiff pennaeth arfer ei bŵer o dan adran 52(1) o Ddeddf 2002 er mwyn gwahardd disgybl o'r ysgol am gyfnod neu gyfnodau penodedig, os bydd hynny'n golygu y byddai'r plentyn yn cael ei wahardd am fwy na 45 diwrnod ysgol mewn unrhyw flwyddyn ysgol unigol.

Gwahardd disgyblion: y ddyletswydd i hysbysu'r person perthnasol, y corff llywodraethu a'r awdurdod addysg lleol

4.—(1) Os bydd pennaeth ysgol a gynhelir yn gwahardd unrhyw ddisgybl, rhaid i'r pennaeth gymryd camau rhesymol yn ddi-oed i hysbysu'r person perthnasol o'r materion canlynol —

- cyfnod y gwaharddiad neu, os gwaherddir y disgybl yn barhaol, ei fod yn cael ei wahardd yn y modd hwnnw;
- y rhesymau dros y gwaharddiad;

(c) y caiff roi sylwadau am y gwaharddiad i'r corff llywodraethu a chaiff y disgybl sydd wedi'i wahardd roi sylwadau hefyd am y gwaharddiad i'r corff llywodraethu os nad y person perthnasol yw'r disgybl; ac

(ch) y dull o roi'r sylwadau hynny.

(2) Os yw'r pennaeth yn penderfynu y dylai unrhyw waharddiad ar ddisgybl am gyfnod penodedig gael ei wneud yn waharddiad parhaol, rhaid iddo yn ddi-oed gymryd camau rhesymol i hysbysu'r person perthnasol —

(a) am ei benderfyniad, a

(b) am y materion a bennir yn is-baragraffau (b) i (ch) o baragraff (1).

(3) Mae paragraff (4) yn gymwys os bydd y pennaeth —

(a) yn gwahardd unrhyw ddisgybl mewn amgylchiadau lle y byddai'r disgybl, yn sgil y gwaharddiad —

(i) yn cael ei wahardd o'r ysgol am gyfanswm o fwy na phum diwrnod ysgol mewn unrhyw dymor unigol, neu

(ii) yn colli cyfle i sefyll unrhyw arholiad cyhoeddus,

(b) yn gwahardd disgybl yn barhaol, neu

(c) yn penderfynu y dylai unrhyw waharddiad ar ddisgybl gael ei wneud yn barhaol.

(4) Pan fydd y paragraff hwn yn gymwys, rhaid i'r pennaeth hysbysu'r awdurdod addysg lleol a'r corff llywodraethu yn ddi-oed o'r materion canlynol —

(a) cyfnod y gwaharddiad neu, os gwaherddir y disgybl yn barhaol, ei fod yn cael ei wahardd yn y modd hwnnw, neu

(b) ei benderfyniad y dylid gwneud unrhyw waharddiad ar ddisgybl am gyfnod penodedig yn waharddiad parhaol,

ac (yn y naill achos a'r llall) y rhesymau drosto.

(5) Ym mhob tymor rhaid i'r pennaeth hysbysu'r awdurdod addysg lleol a'r corff llywodraethu o unrhyw waharddiadau na ddônt o fewn paragraff (3) ac yn achos pob gwaharddiad o'r fath rhaid iddo ddarparu manylion am gyfnod y gwaharddiad a'r rheswm drosto.

Gwahardd disgyblion: darparu gwybodaeth i'r awdurdod addysg lleol a Chynulliad Cenedlaethol Cymru

5.—(1) Yn ystod pob tymor rhaid i'r corff llywodraethu ddarparu'r wybodaeth ganlynol am bob gwaharddiad i'r awdurdod addysg lleol —

(a) enw, oedran, rhyw a grŵp ethnig y disgybl sydd wedi'i wahardd;

(b) a oes gan y disgybl sydd wedi'i wahardd ddatganiad o anghenion addysgol arbennig sy'n cael ei gadw gan awdurdod addysg lleol o dan adran 324 o Ddeddf Addysg 1996(2), a yw'n cael ei asesu ar gyfer datganiad o'r fath neu a yw'n cael cymorth ar ffurf Gweithredu gan yr Ysgol neu Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy yn unol â Cod Ymarfer Anghenion Addysgol Arbennig Cymru(3) a gyhoeddwyd o dan adran 313 o Ddeddf Addysg 1996 ac a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2002;

(c) a yw'r disgybl sydd wedi'i wahardd yn derbyn gofal gan awdurdod lleol;

(ch) cyfnod y gwaharddiad; a

(d) y rheswm dros y gwaharddiad.

(2) 1996 p.56.

(3) ISBN 0 7504 2757 4.

(2) Rhaid i awdurdod addysg lleol ddarparu i Gynulliad Cenedlaethol Cymru, os bydd yn gofyn amdani, unrhyw wybodaeth y mae'r awdurdod hwnnw wedi'i chael oddi wrth bennaeth o dan reoliad 4(4) neu (5) neu oddi wrth gorff llywodraethu o dan reoliad 5(1).

Swyddogaethau'r corff llywodraethu mewn perthynas â disgyblion sydd wedi'u gwahardd

6.—(1) Mae paragraffau (2) i (6) yn gymwys os hysbysir corff llywodraethu ysgol a gynhelir o dan reoliad 4(4) —

- (a) o waharddiad parhaol disgybl,
- (b) o benderfyniad y dylai unrhyw waharddiad ar ddisgybl gael ei wneud yn barhaol,
- (c) o wahardd unrhyw ddisgybl, a bod yr amgylchiadau yn golygu y byddai'r disgybl, yn sgil y gwaharddiad —
 - (i) yn cael ei wahardd o'r ysgol am gyfanswm o fwy na 15 diwrnod ysgol mewn unrhyw dymor unigol, neu
 - (ii) yn colli cyfle i sefyll arholiad cyhoeddus, neu
- (ch) o wahardd unrhyw ddisgybl os byddai'r disgybl yn sgil y gwaharddiad wedi'i wahardd o'r ysgol am gyfanswm o fwy na 5 diwrnod ysgol mewn unrhyw dymor unigol a bod y person perthnasol yn mynegi dymuniad i roi sylwadau yn unol â rheoliad 4(1)(c).

(2) Ym mhob achos o'r fath rhaid i'r corff llywodraethu —

- (a) ystyried o dan ba amgylchiadau y cafodd y disgybl ei wahardd;
- (b) ystyried unrhyw sylwadau am y gwaharddiad sy'n cael eu rhoi i'r corff llywodraethu —
 - (i) gan y person perthnasol yn unol â rheoliad 4(1)(c),
 - (ii) gan y disgybl sydd wedi'i wahardd os nad y person perthnasol yw'r disgybl hwnnw yn unol â rheoliad 4(1)(c),
 - (iii) gan y pennaeth, a
 - (iv) gan yr awdurdod addysg lleol;
- (c) cynnull cyfarfod a chaniatáu i'r canlynol, sef —
 - (i) y person perthnasol,
 - (ii) y disgybl sydd wedi'i wahardd os nad y person perthnasol yw'r disgybl hwnnw,
 - (iii) y pennaeth, a
 - (iv) swyddog o'r awdurdod addysg lleol a enwebwyd gan yr awdurdod addysg lleol, i fynd i'r cyfarfod hwnnw a rhoi sylwadau llafar am y gwaharddiad; ac
- (ch) ystyried unrhyw sylwadau llafar sy'n cael eu rhoi felly.

(3) Rhaid i'r corff llywodraethu ystyried a ddylid derbyn y disgybl yn ôl neu beidio, ac os yw'n ystyried y dylid derbyn y disgybl yn ôl, rhaid iddo'n ychwanegol ystyried a ddylid ei dderbyn yn ôl ar unwaith, neu a ddylid ei dderbyn yn ôl erbyn ddyddiad penodol.

(4) Os bydd y corff llywodraethu'n penderfynu na ddylid derbyn disgybl yn ôl, rhaid iddo yn ddi-oed —

- (a) rhoi'r cyfarwyddyd priodol i'r pennaeth, a
- (b) hysbysu'r person perthnasol a'r awdurdod addysg lleol o'i benderfyniad.

(5) Rhaid i'r pennaeth gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd gan y corff llywodraethu i dderbyn disgybl a gafodd ei wahardd yn ôl i'r ysgol.

(6) Os bydd y corff llywodraethu'n penderfynu y dylid derbyn disgybl yn ôl, rhaid iddo yn ddi-oed —

- (a) hysbysu'r person perthnasol, y pennaeth a'r awdurdod addysg lleol o'i benderfyniad, a
 - (b) yn ychwanegol, yn achos disgybl sydd wedi'i wahardd yn barhaol, rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'r person perthnasol sy'n cyfeirio at y penderfyniad hwnnw ac sy'n datgan y materion canlynol —
 - (i) y rhesymau dros y penderfyniad,
 - (ii) ei hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad,
 - (iii) y person y dylai roi unrhyw hysbysiad apêl iddo,
 - (iv) bod yn rhaid i unrhyw hysbysiad apêl gynnwys seiliau'r apêl, a
 - (v) y dyddiad olaf y caniateir gwneud yr apêl.
- (7) Os digwydd y canlynol—
- (a) bod pennaeth ysgol a gynhelir yn gwahardd disgybl mewn achos nad yw paragraffau (2) i (6) yn gymwys, a
 - (b) bod y corff llywodraethu yn cael unrhyw sylwadau sydd wedi'u rhoi yn unol â rheoliad 4(1)(c) gan y person perthnasol ynghylch y gwaharddiad,
- rhaid iddynt ystyried y sylwadau hynny.
- (8) Yn ddarostyngedig i baragraff (9), rhaid i'r corff llywodraethu gymryd pob un o'r camau y cyfeirir atynt ym mharagraff (2) —
- (a) dim cynharach na chwe diwrnod ysgol; a
 - (b) dim hwyrach na 15 diwrnod ysgol, yn achos gwaharddiad parhaol neu waharddiad am gyfnod penodedig o fwy na 15 diwrnod ysgol; neu
 - (c) dim hwyrach na 50 diwrnod ysgol, yn achos gwaharddiad am gyfnod penodedig o 15 diwrnod ysgol neu lai;
- ar ôl y dyddiad yr hysbyswyd ef o'r materion y cyfeirir atynt yn rheoliad 4(4).
- (9) Os yw disgybl wedi'i wahardd mewn amgylchiadau lle byddai, yn sgil y gwaharddiad, yn colli cyfle i sefyll arholiad cyhoeddus, rhaid i'r corff llywodraethu (i'r graddau y mae'n ymarferol iddo wneud hynny) gymryd pob un o'r camau y cyfeirir atynt ym mharagraff (2) cyn y dyddiad y mae'r disgybl i sefyll yr arholiad a beth bynnag dim hwyrach na'r hyn sy'n ofynnol gan baragraff (8).
- (10) Nid yw'r corff llywodraethu i gael ei ryddhau o'r ddyletswydd i gymryd unrhyw gam y cyfeirir ato ym mharagraff (2) am na chafodd ei gymryd o fewn y cyfnodau a bennir ym mharagraffau (8) a (9).
- (11) Ceir rhoi'r hysbysiad ysgrifenedig y cyfeirir ato ym mharagraff (6)(b) naill ai —
- (a) drwy ei draddodi â llaw i gyfeiriad hysbys diwethaf y person perthnasol, neu
 - (b) drwy ei anfon drwy bost dosbarth cyntaf mewn amlen sydd wedi'i chyfeirio'n briodol ac y mae wedi talu ymlaen llaw amdani i gyfeiriad hysbys diwethaf y person perthnasol.

Apelau yn erbyn gwahardd disgyblion yn barhaol

7.—(1) Rhaid i awdurdod addysg lleol wneud trefniadau i alluogi'r person perthnasol i apelio yn erbyn unrhyw benderfyniad gan y corff llywodraethu o dan reoliad 5 i beidio â derbyn disgybl sydd wedi'i wahardd yn barhaol yn ôl i ysgol a gynhelir gan yr awdurdod.

(2) Mae'r Atodlen i'r Rheoliadau hyn yn effeithiol mewn perthynas â gwneud a gwranddo ar apelau yn unol â'r trefniadau a wnaed o dan baragraff (1); ac ym mharagraffau (3) i (5) ystyr “panel apêl” yw panel apêl a ffurfiwyd yn unol â pharagraff 2 o'r Atodlen.

(3) Nid yw panel apêl i benderfynu bod disgybl i'w dderbyn yn ôl i'r ysgol ddim ond oherwydd methiant i gydymffurfio ag unrhyw ofynion gweithdrefnol a osodwyd gan neu o dan y Rheoliadau hyn mewn perthynas â'r canlynol —

- (a) penderfyniad o dan reoliad 6 y mae'r apêl yn cael ei dwyn odano, neu
 - (b) y gwaharddiad neu benderfyniad gan y pennaeth y mae'r penderfyniad hwnnw'n berthnasol iddo.
- (4) Bydd penderfyniad panel apêl ar apêl yn unol â threfniadau a wnaed o dan baragraff (1) yn rhwymol ar y person perthnasol, y corff llywodraethu, y pennaeth a'r awdurdod addysg lleol.
- (5) Ar apêl o'r fath caiff y panel apêl —
- (a) cadarnhau'r gwaharddiad;
 - (b) cyfarwyddo bod y disgybl i gael ei dderbyn yn ôl (naill ai ar unwaith neu erbyn dyddiad a bennir yn y cyfarwyddyd), neu
 - (c) penderfynu oherwydd amgylchiadau eithriadol neu am resymau eraill nad yw'n ymarferol i roi cyfarwyddyd yn ei gwneud yn ofynnol i'w dderbyn yn ôl, ond y byddai fel arall wedi bod yn briodol i roi cyfarwyddyd o'r fath.

Gwahardd disgyblion: canllawiau

- 8.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i unrhyw rai o swyddogaethau —
- (a) y pennaeth neu gorff llywodraethu ysgol a gynhelir,
 - (b) awdurdod addysg lleol, neu
 - (c) panel apêl a ffurfiwyd yn unol â pharagraff 2 o'r Atodlen,
- o dan adran 52(1) o Ddeddf 2002 neu o dan y Rheoliadau hyn.
- (2) Wrth gyflawni unrhyw swyddogaeth o'r fath, rhaid i'r cyfryw berson neu gorff roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir o dro i dro gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Diwygiadau Canlyniadol

- 9.—(1) Diwygir Rheoliadau Addysg (Llywodraethu Ysgolion) (Cymru) 1999(4) fel a ganlyn —
- (a) yn rheoliad 42(3), yn lle “sections 65 to 68 of the 1998 Act” rhodder “regulations 4 to 8 of the Education (Pupil Exclusions and Appeals) (Maintained Schools) (Wales) Regulations 2003”, a
 - (b) yn rheoliad 48(3), yn lle “subsections (2) to (4) of section 66 of the 1998 Act” rhodder “paragraphs (2) to (4) and (6)(a) of regulation 6 of the Education (Pupil Exclusions and Appeals) (Maintained Schools) (Wales) Regulations 2003”.
- (2) Diwygir Rheoliad 9(4)(d) o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) 1995(5) fel a ganlyn —
- (a) yn lle'r geiriau “section 66 of the 1998 Act” rhoddir “regulations made under section 52 of the Education Act 2002”;
 - (b) yn is-baragraff (i), yn lle'r geiriau “section 67 of the 1998 Act” rhoddir “those regulations”.

Diwygio Rheoliadau 1999

- 10.—(1) Diwygir Rheoliad 1(2) o Reoliadau 1999 drwy —
- (a) mewnosod ar ôl y diffiniad o “the 1998 Act” —
““the 2002 Act” means the Education Act 2002;”; a
 - (b) ychwanegu'r diffiniad canlynol ar ôl y diffiniad o “individual schools budget” a “local schools budget”—

(4) [O.S. 1999/2163](#).

(5) [O.S. 1995/2089](#); offeryn diwygio perthnasol yw [O.S. 2001/2802](#).

““schools budget” has the meaning attributed to it by section 45A of the 1998 Act in relation to any financial year for which that section is in force.”.

(2) Ar ôl y geiriau “local schools budget” yn y diffiniad o B yn rheoliad 2 o Reoliadau 1999 mewnosodir —

“or schools budget (in Wales)”.

(3) Ar ôl rheoliad 4(b) o Reoliadau 1999 mewnosodir —

“(c) in relation to Wales only (and in place of sub-paragraph (b) above) in relation to the period commencing on 1st September 1999 and ending immediately before 9th January 2004, on the date that the governing body decide under section 66 of the 1998 Act or under regulations made under section 52 of the 2002 Act that the pupil should not be reinstated.

(d) in relation to Wales only and subject to sub-paragraph (e), on or after 9th January 2004, on the date that an independent appeal panel constituted under regulations made under section 52 of the 2002 Act decides not to direct reinstatement; or if there is no appeal, on the day after the last date on which an appeal may be made, or on the day (if earlier) that the relevant person notifies the local education authority that he does not intend to appeal.

(e) where the relevant person is both a pupil of compulsory school age who is aged 11 or above on the day before the beginning of the school year in which that pupil is excluded and a parent of his, a notice in writing given by the parent to the local education authority which states that he does not intend to appeal will be treated as final whether or not the pupil has given such notice in writing.”.

Dirymu

11.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) mae Rheoliadau Addysg (Aelodau Lleyg Pwyllgorau Apêl) 1994(6) (i'r graddau na ddirymwyd hwy eisoes), Rheoliadau Addysg (Gwaharddiadau o'r Ysgol) (Cyfnodau a Ragnodwyd) 1999(7) a Rheoliadau Addysg (Gwaharddiadau o'r Ysgol) (Cyfnodau a Ragnodwyd) (Diwygio) (Cymru) 2000(8) drwy hyn yn cael eu dirymu.

(2) Mae'r rheoliadau a ddirymir gan baragraff (1) i barhau'n effeithiol mewn perthynas ag unrhyw waharddiad y mae adrannau 64 i 68 o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 ac Atodlen 18 iddi(9) yn gymwys yn rhinwedd rheoliad 7 o Reoliadau Deddf Addysg 2002 (Darpariaethau Trosiannol) (Rhif 2) (Cymru) 2003(10) (disgyblion sydd wedi'u gwahardd cyn 9 Ionawr 2004).

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998(11)).

9 Rhagfyr 2003

D. Elis-Thomas
Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

(6) O.S. 1994/1303.

(7) O.S. 1999/1868.

(8) O.S. 2000/3026 (Cy. 194).

(9) 1998 p.31.

(10) O.S. 2003/2959 (Cy. 277).

(11) 1998 p.38.